

Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών

Τόμ. 15 (2008)

Σοφία Αναστασιάδη-Μανουσάκη: (1910-2006)

Μαρία Κονδάκη

doi: [10.12681/deltiokms.272](https://doi.org/10.12681/deltiokms.272)

Copyright © 2015, Μαρία Κονδάκη

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Κονδάκη Μ. (2008). Σοφία Αναστασιάδη-Μανουσάκη: (1910-2006). *Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών*, 15, 465–466. <https://doi.org/10.12681/deltiokms.272>

ΣΟΦΙΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ-ΜΑΝΟΥΣΑΚΗ
(1910 - 2006)

Στις 2 Ιανουαρίου 2006 έφυγε από τη ζωή σε βαθύ γήρας ή συνεργάτις του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών Σοφία Άναστασιάδη έχοντας κατά τα τελευταία χρόνια της ζωής της άξιωθεί να δει την έκδοση του βιβλίου της *Μνήμες Καππαδοκίας* από το Κ.Μ.Σ. (2002) και να τιμηθεί γι' αυτό με το βραβείο της Άκαδημίας Άθηνών.

Γεννημένη στη Σμύρνη το 1910 σε μιá αστική οικογένεια διανοουμένων, έδειξε από πολύ νωρίς έφεση για τη μόρφωση. Η Μικρασιατική Καταστροφή έφερε την οικογένεια στη Μυτιλήνη κι έπειτα στην Άθήνα, όπου ή Σοφία όλοκλήρωσε τις

σπουδές της στη Φιλοσοφική Σχολή Άθηνών ζώντας έντονα τις πνευματικές τάσεις του καιρού της σε φιλική επικοινωνία με μεγάλο κύκλο ανθρώπων του πνεύματος, κάτι που διατηρήθηκε σε όλη της τη ζωή. Η φιλική της σχέση με το ζεύγος Μερλιέ και τους συνεργάτες του Κ.Μ.Σ. παρέμεινε πάντα μιá πολύτιμη μνήμη για τη Σόφη, όπως ήταν γνωστή τότε. Η συνεργασία με το Κέντρο, που κράτησε ως το 1954, απέφερε πλήθος δελτίων προφορικών μαρτυριών σχετικά με χωριά της Καππαδοκίας από πληροφορητές στη Μακεδονία και την Άττική – 1.431 δελτία, από τα όποια 1.084 αφορούν το χωριό Τελμησός που αποτέλεσε το χωριό-όδηγό για την έρευνά της και το βιβλίο της.

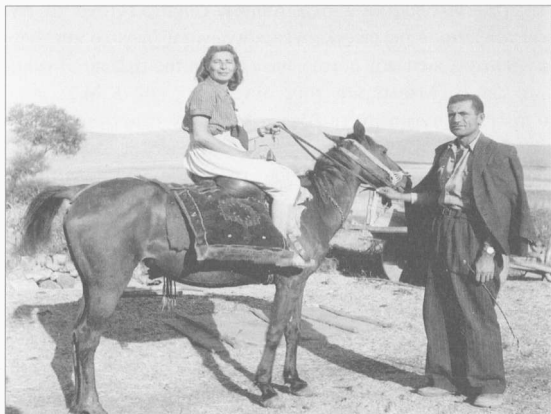
Άνθρωπος με ιδιαίτερη διαίσθηση και αγάπη για τη γεωγραφία και το ρόλο της στην ιστορική εξέλιξη, πρόσφερε πολλά στη “Χαρτογραφική Ύληρεσία” του Κ.Μ.Σ. την έποχή που ή ακριβής θέση, ό αριθμός και τα όνόματα των καππαδοκικών χωριών ήταν άσαφη ή άκόμα και άγνωστα. Η πρωτοποριακή άποστολή της σε επιτόπια έρευνα το 1952 φώτισε τον άνεξεύνητο αυτό χώρο και ένθουσίασε τη Σοφία τόσο που για όλόκληρη τη ζωή της άσχολήθηκε με το θέμα έρευνώντας άκόμη και σε προσωπικό επίπεδο. Οί

συνθῆκες του ταξιδιού αυτού ήταν ἔξαιρετικά δύσκολες και πρωτόγονες, ἄλλα ἡ ἀγάπη της γιὰ τὸ ταξίδι, ὡς ἀφορμὴ γιὰ στοχασμὸ πάνω σὲ ἱστορικά και φιλοσοφικά ζητήματα, τὸ ἀνέδειξε σὲ πηγὴ περισσότερης ἀναζήτησης περιηγητικῆς ἄλλα ταυτόχρονα και πνευματικῆς.

Ἡ λογοτεχνικὴ της ἱκανότητα και ἡ εὐαισθησία γιὰ τὰ ἀνθρώπινα πράγματα πού σχετίζονται μὲ τις ἱστορικές διαδρομές σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴ βιβλιογραφικὴ ἔρευνα ἀπέδωσαν δύο ἀκόμα βιβλία πού στὴν ἐποχὴ τους ἀπέσπασαν σημαντικὲς κριτικὲς, τὰ *Δελφοὶ χωρὶς Ἀπόλλωνα*, βιβλίο καθαρὰ φιλοσοφικό, τὸ 1947, και *Πίνδος*, πού τυπώθηκε ἀρχικά στὴ *Νέα Ἑστία* τὸ 1941, μὲ ὀριστικὴ ἔκδοση τὸ 1955 εἰκονογραφημένη ἀπὸ τὸν μετέπειτα σύζυγό της γνωστὸ ζωγράφο Γ. Μανουσάκη.

«Τὰ ταξίδια τῆς δ. Ἀναστασιάδη μετουσιώθηκαν σὲ ἓνα λογοτεχνικὸ ἀριστοῦρημα» ἔγραφε ὁ Γρ. Ξενόπουλος. Ἡ *Πίνδος* τῆς Σοφίας Ἀναστασιάδη δὲν ἔπαψε μέχρι και σήμερα νὰ διδάσκει στὰ σχολεῖα, κάτι πού τῆς ἔδωσε ἰδιαίτερη εὐχαρίστηση, καθὼς ὑπηρέτησε ὡς φιλόλογος σὲ γυμνάσια τῆς Ἑλλάδας ἄλλα και στὸ Παγκύπριο Γυμνάσιο, προσπαθώντας μὲ ἐπιτυχία νὰ μεταδώσει τὴν ἀγάπη της γιὰ τὴν Ἱστορία και τὸ μήνυμα ζωῆς πού τὴν διακατεῖχε : «... τί σημασία ἔχουν ἀπὸ κάποια ἀπόσταση τὰ χρώματα μιᾶς σημαίας;».

ΜΑΡΙΑ ΚΟΝΔΑΚΗ

Ἡ Σοφία Ἀναστασιάδη-Μανουσάκη ἔφιππη.